

سیاه سرفه

تعریف بیماری سیاه سرفه

سیاه سرفه یکی از خطرناک ترین بیماری های کودکان بخصوص در سنین زیر يك سال است. این بیماری توسط يك باکتری به نام بوردتلاپروتوسیس ایجاد می شود. این باکتری سبب انسداد مجاری هوایی توسط ترشحات مخاطی (موكوس) می گردد. این بیماری شدیداً مسری بوده و شدت عارضه در این بیماری در ریه ها و به شکل التهاب مجاری هوایی می باشد

علائم و نشانه ها :

علائم : این بیماری با علائم سرماخوردگی شروع می شود که شامل آبریزش بینی ، قرمزی و آبریزش چشم ، تب خفیف و سرفه خشک می باشد . پس از ۱-۲ هفته سرفه های خشک تبدیل به سرفه خلط دار می شود . در طول سرفه های پشت سرهم که به بیمار دست می دهد بیمار دچار قرمزی حتی سیاه شدن می شود . کودکان درانتهای سرفه های خود دچار تنفس تندتند به همراه ایجاد صدایی فریاد مانند می شوند .

سرفه های شدید منجر به استفراغ در کودکان و سختی نوشیدن مایعات و خوردن غذا می شود . سرفه ها برای هفته ها می تواند ادامه یابد . در بزرگسالان و نوجوانان علائم خفیف تر است به طور شایع کودکان ۲ هفته علائم سرماخوردگی ، ۲ هفته علائم توأم با سرفه شدید و ۲ هفته هم دوره نفاخت را می گذرانند که ۲ هفته دوره نفاخت گاهی تا ماهها طول می کشد .

عوامل افزایش دهنده خطر

- افراد واکسینه نشده
- همه گیری های اواخر زمستان و بهار گسترش باکتری ها باعث افزایش شدت بیماری زایی آنها می گردد .
- شرایط زندگی شلوغ یا غیربهداشتی
- بارداری

پیشگیری و کنترل بیماری سیاه سرفه : تزریق واکسن مؤثرترین روش حفاظت در برابر سیاه سرفه است در کشور ما از دوماهگی واکسن سیاه سرفه به نوزادان در قالب واکسن ثلاث در خانه های بهداشت و پایگاه های بهداشتی بصورت رایگان تزریق می شود این واکسن می تواند نوزاد را علیه سه بیماری دیفتی ، کزاز و سیاه سرفه ایمن کند این واکسن در ۵ نوبت داده می شود . این واکسن در دو ، چهار ، شش ، هجده ماهگی زده می شود و در ۶ سالگی آخرین نوبت واکسن تزریق می شود . واکسن سیاه سرفه ممکن است بعد از تزریق در کودکان با عوارضی همراه باشد از جمله :

درد محل تزریق ، تورم و قرمزی و واکنش های سیستمیک مثل تب ، گریه مداوم ، گیجی و استفراغ ، بسیار به ندرت دیده می شود. این عوارض در طی چند ساعت پس از تزریق واکسن مشاهده می شوند و خود بخود و بدون بر جای گذاشتن عارضه ای پایدار برطرف می شوند. به مادران توصیه می شود برای کاهش این عوارض به کودک قطره استامینوفن بدهند میزان قطره بستگی به وزن بچه دارد به این ترتیب که اگر کودک ۱۰ کیلوگرم وزن داشته باشد به او ۲۰ قطره استامینوفن هر ۶ ساعت داده می شود همچنین ممکن است از هر ۱۷۵۰ نفر دچار تشنج شود. تشنج معمولاً ۸ ساعت پس از تزریق واکسن رخ می دهد و خود به خود محدود شونده است و تقریباً در تمام موارد در کودکان تب دار دیده می شود. این عارضه در کودکانی که سابقه فامیلی تشنج دارند بیشتر رخ می دهد.

موارد منع مصرف واکسن

سیاه سرفه : سابقه فامیلی تشنج- سابقه فامیلی عوارض به دنبال واکسن- سابقه فامیلی مرگ ناگهانی نوزاد- در کودکانی که يك بیماری عصبی زمینه ای شناخته شده یا مشکوک دارند.

نکته مهم : واکسن سیاه سرفه نایبستی پس از پایان ۵ سالگی تزریق شود .

نخستین اقداماتی که شما می توانید در زمینه سیاه سرفه انجام دهید :

- ۱- اگر مشکوک به سیاه سرفه در کودک هستید، هر چه سریعتر با پزشك تماس بگیرید.
- ۲- اگر مشکوک به سیاه سرفه در کودک هستید تا قبل از مشاوره با پزشك، از رفتن وی به مدرسه ممانعت کنید.

- ۴- اگر کودک دچار حملات سرفه قطاری شده ، او را مستقیم بنشانید و کمی به جلو خم کنید، سپس ظرفی را زیر دهان وی قرار دهید تا بتواند خلط خود را خارج کند.
- ۵- سعی کنید کودک را آرام نگهدارید زیرا اضطراب و وحشت، حملات سرفه را بدتر می کند. همچنین کودک را تشویق کنید تا خلط خود را خارج کند زیرا این کار به پاک سازی مجاری تنفسی کمک می کند
- ۶- اگر کودک به دنبال یک حمله سرفه استفراغ کرد، پس از آن کمی غذا و مایعات به وی بدهید تا به این ترتیب مواد ضروری و مایعات به بدن وی برسد.
- ۷- تا زمان بهبود کامل اجازه بازی های سنگین به کودک ندهید زیرا فعالیت زیاد مجدداً حملات سرفه را تحریک کرده و وی را خسته می کند
- ۸- کودک را از دود سیگار و هوای آلوده دور نگه دارید.

منبع: وزارت بهداشت